Iechyd Cyhoeddus Cymru
Public Health Wales

Sut rydym yn gwneud yng Nghymru?

Arolwg Ymgysylltu â'r Cyhoedd am Iechyd a Llesiant yn ystod Mesurau Coronafeirws

Canolbwyntio ar ethnigrwydd

Canolfan Gydweithredol Sefydliad Iechyd y Byd ar Fudsoddi ar gyfer Iechyd a Llesiant, Iechyd Cyhoeddus Cymru

18 - 24 Mai 2020

Ethnigrwydd

Mae'r canfyddiadau'n awgrymu bod coronafeirws a'r cyfyngiadau symud ar hyn o bryd yn cael mwy o effaith ar iechyd meddwl a llesiant pobl dduon ac Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig sy'n byw yng Nghymru. Mae traean o ymatebwyr BAME yn nodi eu bod yn teimlo'n ynysig ac mae 1 o bob 5 yn poeni llawer am eu harian.

Fodd bynnag, mae ymatebwyr BAME hefyd yn gwneud mwy o weddïo a gweithgareddau ymwybyddiaeth ofalgar, a all gynnig ffordd gadarnhaol o ymdopi â straen presennol. Drwy gydol yr adroddiad, rydym yn defnyddio'r term 'gwyn' i gyfeirio at y rhai nad ydynt yn y grŵp BAME.

Ni ddatgelodd yr arolwg unrhyw wahaniaeth rhwng trigolion BAME a thrigolion gwyn yng Nghymru o ran:

- Newidiadau i gysylltu ag eraill (e.e. siarad mwy â ffrindiau a theulu; cyfathrebu mwy â chymdogion; gwneud mwy o ddefnydd o'r cyfryngau cymdeithasol
- Newidiadau i ymddygiad iechyd fel gweithgarwch corfforol neu fwyta'n iach;
- Newidiadau i smygu.

Yn ystod cyfyngiadau symud y Coronafeirws yng Nghymru...

Mae pobl dduon ac Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig sy'n byw yng Nghymru yn fwy tebygol o fod yn:

	BAME	Gwyn
Teimlo’n bryderus iawn	30%	20%
Teimlo'n ynysig	33%	22%
Poeni llawer am eu hiechyd meddwl	28%	19%
Poeni llawer am golli eu swydd neu fethu dod o hyd i swydd	17%	11%
Poeni llawer am arian	22%	15%
Treulio mwy o amser yn gwylio'r teledu/Netflix neu chwarae gemau fideo~	55%	42%
Gweddïo mwy~	28%	16%
Gwneud mwy o weithgareddau ymwybyddiaeth ofalgar~	19%	7%
Yfed mwy o alcohol~+*	28%	16%

Mae trigolion gwyn yng Nghymru yn fwy tebygol o fod yn:

Yn bryderus iawn am les eu plant#* - 61%

(BAME: 53%)

Treulio mwy o amser yn yr awyr agored - 34%

(BAME: 22%)

Mae'r holl ffigurau wedi'u haddasu ar gyfer oed, rhywedd, wythnos ac amddifadedd; ~Mesurwyd wythnosau 2-5 yn unig; + Ymhlith yfwyr yn unig; #Os y rhai sydd â phlant ar yr aelwyd; * Nid yw'r gwahaniaeth yn ystadegol arwyddocaol.

Pam canolbwyntio ar Ethnigrwydd?

Mae tystiolaeth yn awgrymu bod pobl yn y DU o gefndiroedd pobl dduon ac Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig (BAME) yn wynebu mwy o risg o'r coronafeirws a chymhlethdodau iechyd difrifol o'r clefyd. Nid yw'r rhesymau dros hyn wedi'u deall yn llawn eto.

Mae Adran Iechyd a Gofal Cymdeithasol (DHSC) y DU wedi comisiynu adolygiad ffurfiol gan Iechyd Cyhoeddus Lloegr a GIG Lloegr i'r lefel ymddangosiadol uwch o farwolaethau COVID-19 ymhlith pobl o gefndiroedd BAME, a bydd Cymru yn cyfrannu at hyn.

Gweler: https://gov.wales/written-statement-covid-19-and-bame-communities.

Er gwaethaf effaith anghymesur coronafeirws ar drigolion BAME yng Nghymru, prin yw'r wybodaeth am sut y mae cymunedau gwahanol yn ymdopi â'r cyfyngiadau symud a sut y gellir effeithio ar eu llesiant yn ystod y cyfnod anodd hwn.

Gall canlyniadau yn yr adroddiad arbennig hwn fod ychydig yn wahanol i'r canrannau a adroddwyd yn adroddiadau wythnosol “Sut ydym ni yng Nghymru?” oherwydd bod y ffigurau yn rhai cyfartalog dros hyd at chwe wythnos a chanrannau wedi'u haddasu i alluogi cymariaethau oed, rhywedd ac amddifadedd wedi'u haddasu rhwng ymatebwyr gwyn a BAME.

	BAME	Gwyn
Yn credu bod ganddynt y coronafeirws neu wedi ei gael*	14%	11%
Yn poeni llawer am gael y coronafeirws*~	23%	21%
Yn poeni llawer am fynd yn ddifrifol wael gyda'r coronafeirws*	28%	25%

Yn ôl yr arolwg, mae cyfran y bobl sy'n profi coronafeirws yn debyg iawn ar draws cymunedau BAME a gwyn. Mae grwpiau hefyd yn poeni i'r un graddau am gael y feirws a mynd yn ddifrifol wael.

Canrannau wedi'u haddasu ar gyfer oed, rhywedd, wythnos ac amddifadedd.

*Nid yw'r gwahaniaethau yn ystadegol arwyddocaol;
~Heb gynnwys y rhai sy'n credu eu bod wedi cael y feirws eisoes.

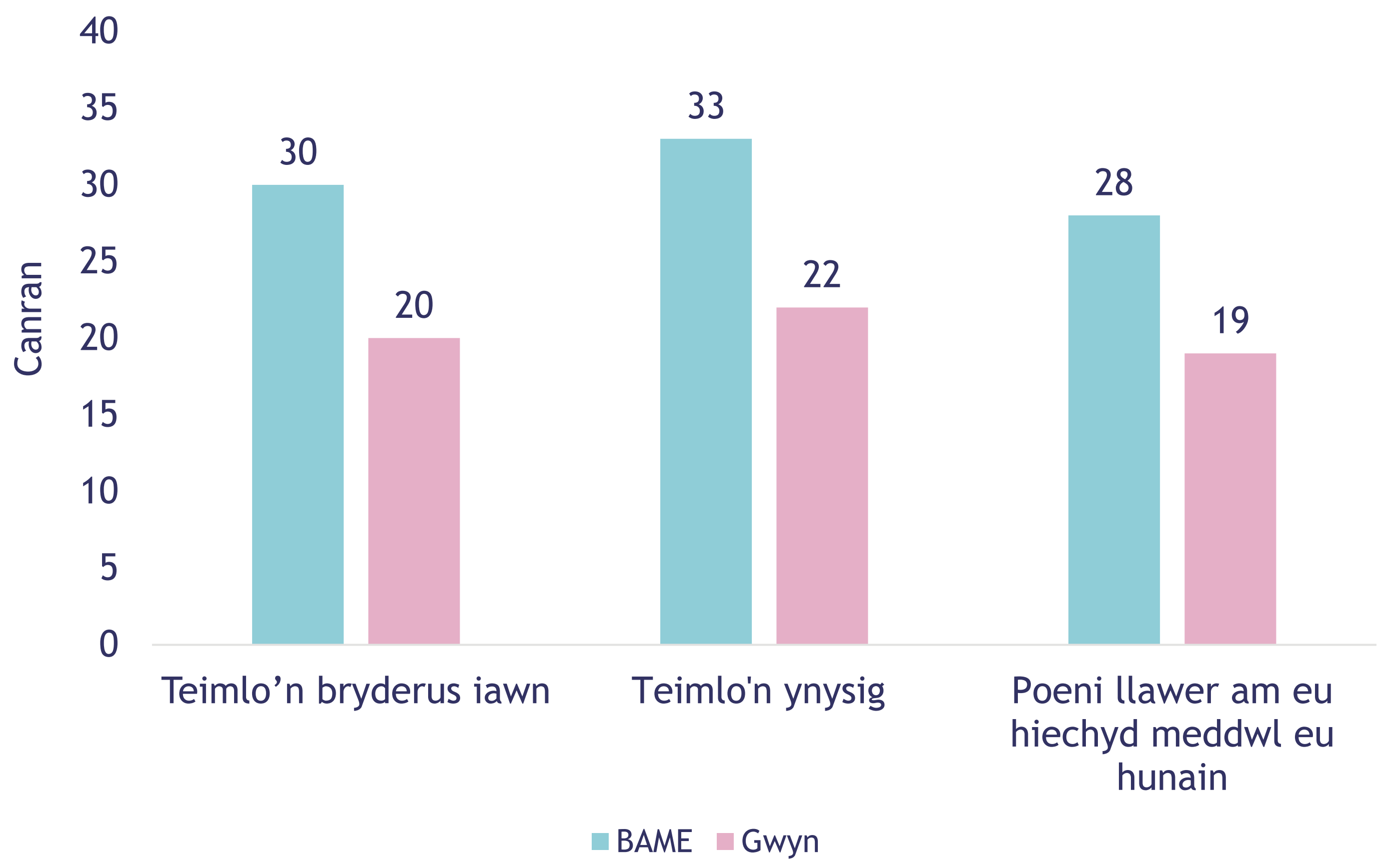

Mae ymatebwyr BAME yn fwy tebygol o fod yn teimlo'n bryderus iawn neu'n ynysig, gyda thros chwarter yn profi lefelau uchel iawn o bryder am eu hiechyd meddwl.

Canrannau wedi'u haddasu ar gyfer oed, rhywedd, wythnos ac amddifadedd.

Iechyd meddwl a llesiant - pryderon presennol

Mae ymatebwyr BAME yn fwy tebygol o fod yn poeni am gyflogaeth ac arian...

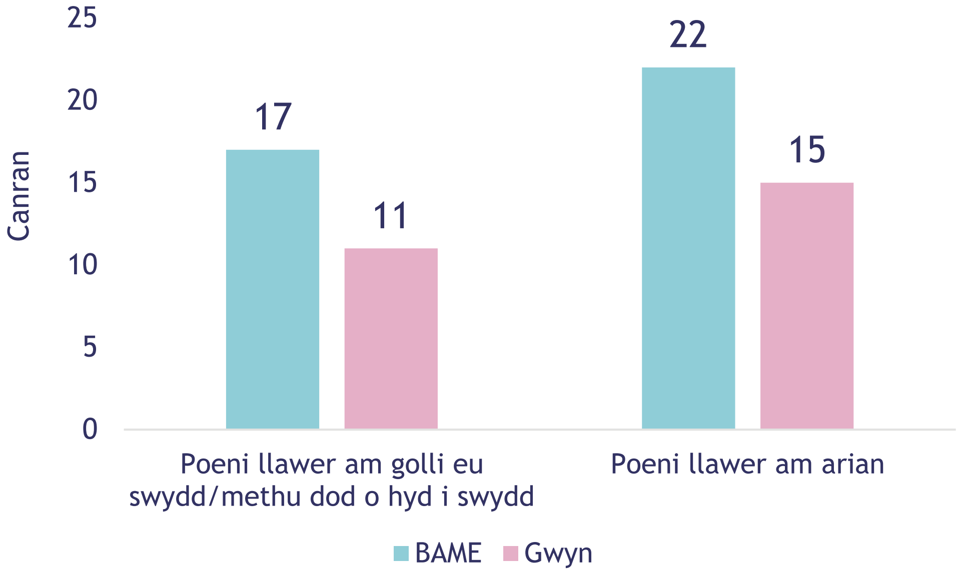

... Tra bod ymatebwyr gwyn yn fwy tebygol o riportio pryderon am les eu plant

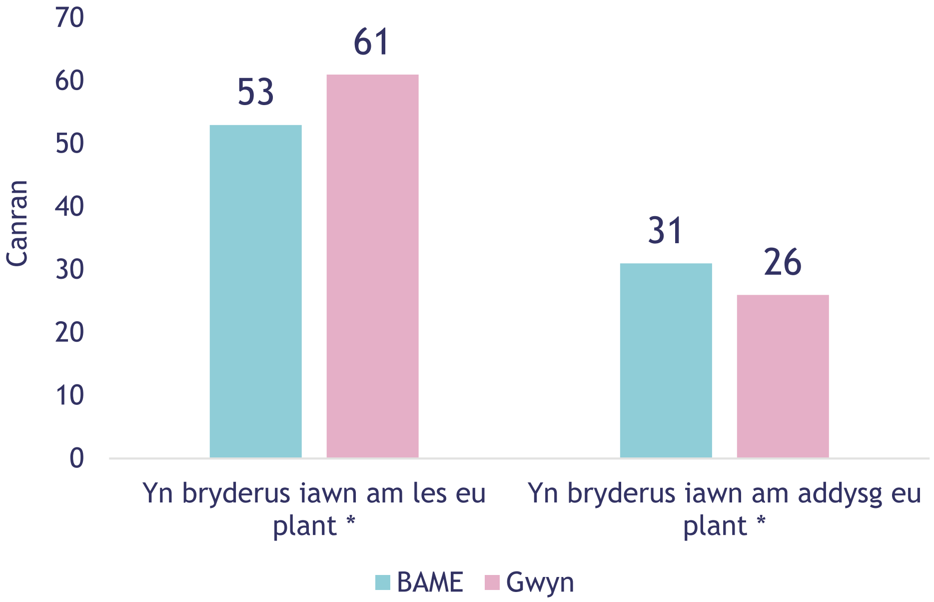

Canrannau wedi'u haddasu ar gyfer oed, rhywedd, wythnos ac amddifadedd.

#Os y rhai sydd â phlant ar yr aelwyd; * Gwahaniaethau nad ydynt yn ystadegol arwyddocaol.

Mae cyfran fwy o ymatebwyr BAME yn nodi cynnydd mewn gweithgareddau personol fel gweddïo ac ymwybyddiaeth ofalgar. Mae ymatebwyr gwyn yn fwy tebygol o fod yn cynyddu'r amser y maent yn ei dreulio yn yr awyr agored.

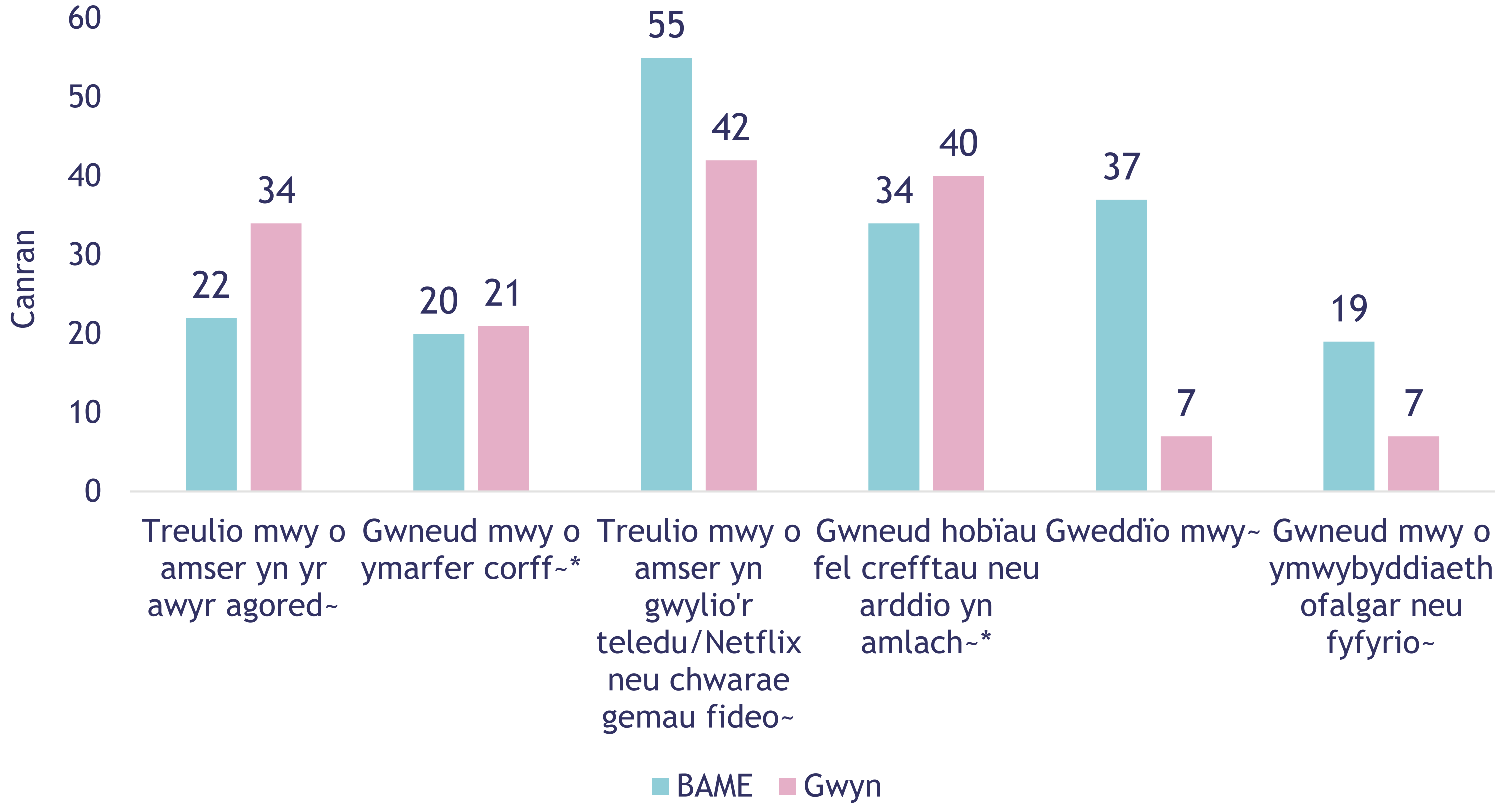

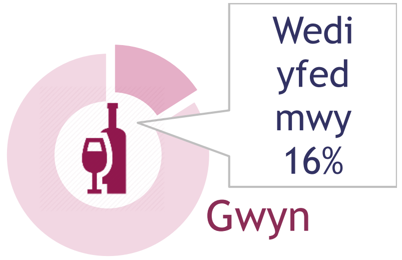

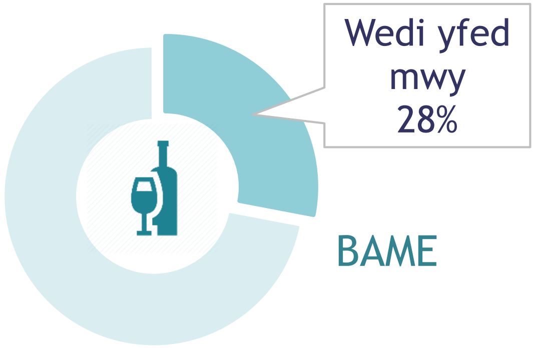

~ # Mae ymatebwyr BAME sy'n yfed yn fwy tebygol nag yfwyr gwyn o fod wedi cynyddu faint o alcohol maen nhw'n ei yfed *.

Canrannau wedi'u haddasu ar gyfer oed, rhywedd, wythnos ac amddifadedd

~Mesurwyd ar wythnosau 2-5 yn unig; *Nid yw'r gwahaniaethau yn ystadegol arwyddocaol.

Dulliau a dadansoddiadau

Yr arolwg

Arolwg ffôn cenedlaethol a gynhelir gydag oedolion (>18 oed) sy'n byw yng Nghymru ar hyn o bryd.

Dechreuwyd casglu data ar ddechrau **mis Ebrill 2020** ac mae'n parhau.

Hyd yma, mae dros 3,600 o bobl wedi dweud wrthym sut y mae'r feirws a'r cyfyngiadau symud yn effeithio arnynt.

Ein dadansoddiadau

Mae'r dadansoddiadau hyn yn ystyried sut y gall profiadau o'r coronafeirws fod yn wahanol ar gyfer gwahanol grwpiau mewn cymdeithas. Er yr ystyrir bod yr arolwg cyffredinol yn cynrychioli poblogaeth Cymru[1], yn sgil nifer bach yr ymatebwyr a nododd eu bod yn rhan o grwpiau ethnig gwahanol, mae'r categorïau hunanadrodd canlynol wedi'u cyfuno i greu grŵp BAME sy'n ddigon mawr ar gyfer dadansoddiadau: Asiaidd/Asiaidd Prydeinig; Du/Affricanaidd/Caribïaidd/Du Prydeinig; Cymysg/grwpiau Aml-ethnig; Grŵp ethnig arall (cyfanswm n=111; 3.1% o'r sampl). Cydnabyddir ei bod yn debygol bod gwahaniaethau o ran profiadau ac effeithiau coronafeirws a mesurau cyfyngiadau symud rhwng y grwpiau ethnig gwahanol hyn, a fyddai'n faes pwysig ar gyfer astudiaeth bellach ymhlith samplau mwy/mwy amrywiol lle y bo'n bosibl.

Defnyddiwyd **swyddogaeth model llinol cyffredinol** i archwilio perthnasoedd annibynnol rhwng canlyniadau o ddiddordeb ac ethnigrwydd, gan addasu ar gyfer oed, rhywedd ac amddifadedd.

Cywirwyd y dadansoddiadau hefyd ar gyfer amser (h.y. wythnos yr arolwg). Fodd bynnag, nid yw'r adroddiad hwn yn canolbwyntio ar dueddiadau dros amser ac maent yn cael eu hadrodd mewn mannau eraill.

Canfyddiadau

Cyflwynir gwahaniaethau allweddol ar gyfer trigolion BAME a gwyn yng Nghymru a holwyd. Oni nodir, mae'r gwahaniaethau yn ystadegol arwyddocaol ar $p<.05$. Daw'r canfyddiadau o ddata a gasglwyd o wythnosau 2 i 7 yr arolwg, oni nodir yn wahanol mewn troednodiadau.

[1]Yn ôl amcangyfrifon 2017, ethnigrwydd gwyn yw 95.6% o boblogaeth Cymru – gweler https://statswales.gov.wales/Catalogue/Equality-and- Diversity/Ethnicity/ethnicity-by-age-sex

Ymholiadau

Arweinydd yr adroddiad

Katie Hardcastle

Data a Dadansoddeg

Yr Athro Karen Hughes

Datblygu'r Arolwg

Yr Athro Mark A Bellis

E-bost
Ymholiadau.cyffredinol@wales.nhs.uk

Ffôn
02920 227744

Wê
icc.gig.cymru

Polisi a Iechyd Rhyngwladol, Canolfan Gydweithredol Sefydliad Iechyd y Byd ar Fudsoddi ar gyfer Iechyd a Llesiant

Llawr 5, Iechyd Cyhoeddus Cymru,
2 Capital Quarter,
Stryd Tyndall,
Caerdydd, CF10 4BZ

Sut wyt ti?

Am wybodaeth cyffredinol ar sut i edrych ar ôl eich hunan, eich ffrindiau a'ch teulu yn ystod cyfyngiadau coronafeirws ymwelwch â:

icc.gig.cymru/sut-wyt-ti